

ORATIO QUANDO MULTUM PLUIT.

Domine Deus, qui in mysterio aquarum salutis tuæ nobis Sacramenta sanxisti, exaudi orationem populi tui, et jube terrores inundantium cessare pluviarum, flagellumque hujus elementi ad effectum tui converte mysterii, ut qui se regenerantibus aquis gaudent renatos, gaudeant his castigantibus esse correctos. Per.

Alia. Quæsumus omnipotens Deus clementiam tuam, ut inundantiam coherceas imbrium, et hilaritatem tui vultus nobis impertiri digneris. Per.

ORATIO IN AREA.

Multiplica Domine hanc aream frumenti tui dona repleta (*sic*) et sicut fidelibus tuis tricesimum atque sexagesimum vel centesimum fructum donare consuevisti, ita et famulo tuo ill. præsentis temporis uberius tua dona concede. Per Dnm.

ORATIO PRO PESTE ANIMALIUM.

Deus qui laboribus hominum etiam deminutis animalibus solatia subrogasti, supplices te rogamus, ut sine quibus non habetur (153) humana conditio, nostris facias usibus non perire. Per.

ORATIO DE MORTALITATE.

Deus qui non mortem sed poenitentiam desideras peccatorum, populum tuum quæsumus ad te converte (154) propitius, ut dum tibi devotus extiterit, iracundiæ tuæ ab eo flagella amoveas. Per. *Alia.* Populum tuum quæsumus omnipotens Deus ab ira tua ad te confugientem paterna recipe pietate, ut qui tuæ majestatis flagella formidant, de tua mereantur venia lætari. Per Dnm.

ORATIO QUANDO LEVANTUR RELIQUIÆ.
(EX EODEM CODICE.)

Aufer a nobis quæsumus Domine iniquitates no-

stras, ut ad Sancta sanctorum puris mereamur mentibus introire. Per Dom.

ORATIO IN DEDICATIONE ECCLESIAE (155).

Domum tuam quæsumus Domine clementer ingredi, et in tuorum tibi corde fidelium perpetuam constitue mansionem, ut cujus ædificatione subsistit, hujus fiat habitatione præclara. Per.

ORATIO POST VELATUM ALTARE.

Descendat quæsumus Domine Deus noster Spiritus sanctus tuus super hoc altare, qui et populi tui dona sanctificet et sumentium corda dignanter emundet. Per.

AD MISSAS.

Deus qui invisibiliter omnia contines, etc. *ut in missali Rom.*

Alia. Deus qui sacrandorum tibi auctor es munus. *Alia.* Deus qui ex omni coaptatione.

Secreta. Omnipotens sempiternus Deus, altare nomini tuo dicatum, etc.

Præfatio. VD. et justum est æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere. Dne sac Pater omnipotens æterne Deus per Christum Dominum nostrum. Per quem te supplices deprecamur, ut altare hoc sanctis usibus præparatum cœlesti dedicatione sanctifices, ut sicut Melchisedech sacerdotis præcipui oblationem dignatione mirabili suscepisti, ita imposita novo huic altari munera semper accepta ferre digneris; ut populus, qui hanc in ecclesiæ domum sanctam convenit, per hæc libamina cœlesti sanctificatione salvatus, animarum quoque suarum salutem perpetuam consequantur. *Ad Com.* Quæsumus Domine, ut hoc in loco, quem nomini tuo, etc.

ORDO QUOMODO ECCLESIA DEBEAT DEDICARI

(*Ex cod. Turicensi sæc. IX circ.*)

Primitus enim, antequam Pontifex introeat in ecclesiam, inluminantur XII. candelæ per circuitum ecclesie, et induunt se vestimentis sacris, et cum venerint ad hostium ecclesie percutiens terram super liminare de cambuta sua dicit antiphonam; Tollite portas principes vestras, et elevumini portæ æternales. Ps. Dni est terra. Canunt ipsum psalmum totum ante hostium, et aperto hostio intrantes dicunt: Pax huic domui. Deinde incipit clerus Letaniam, et cum venerint Sacerdotes vel Levitæ ante altare, prosternunt se super stra-

menta usque dicunt Agnus Dei qui tollis peccata, et autem surrexerint ab oratione, non dicit Pontifex Dominus vobiscum, sed tantum Oremus, et Diaconus Flectamus genua, et postquam oraverint dicit: Levate, et sequitur oratio: Magnificare Dne Deus noster in sanctis tuis, et hoc in templo ædificationis appare, ut qui omnia in filiis adoptionis operaris, ipse semper in tua hæreditate lauderis, per. Deinde incipit pontifex de sinistro angulo ab oriente scribens per pavementum cum cambuta sua: a. b. c. durium (156)

(153) Pontificale Rom. alitur.

(154) Idem: Ad te revertentem propitius respice.

(155) Quæ sequuntur partim in Pontificali, partim in missali Rom. leguntur.

(156) Id est alphabetum, ut apud Mart. (t. II De antiq. Eccles. rit., l. n. c. 13, p. m. 726), ubi inte-

grum exhibetur, antiquis litteris Græcis exaratum, quarum quælibet in vertice gerit ascriptam quantitatem numericam I, II, III, et sic deinceps. conf. pontif. R. de Dedicat. Eccl. ubi in formam crucis Græcum simul ac Latinum alphabetum scribi præcipitur.

usque in dextro angulo orientalis; incipiens iterum similiter de dextro orientalis a. b. c. durium scribens usque in sinistro angulo basilicæ occidentalis. Deinde veniens ante altare dicit: Deus in adjutorium meum intende, cum Gloria absque alleluia. Inde benedicit salem et aquam cum cinere mixto, et dicit hanc orationem: Deus, qui ad salutem humani generis, maxime sacramenta in aquarum substantia condidisti. etc. Ipsa expleta incipit antiph. Introibo ad altare Dei; ad Deum qui lætificat juventutem meam. Ps. Judica me Deus. Ipsa canendo cum ipso psalmo vadit ante altare, et fundit, quod remansit de ipsa aqua ad basem altaris, et extergitur altare de linteo; postea incensum offert, et mittit oleum super altare in medio crucem faciens, et super quatuor angulos altaris cum antiphona canendo: Erexit Jacobo lapidem in titulum, fundens oleum desuper. Ps. Quam dilectum; et unguet eum manu sua lapide ipso, semper incensum in circuitu ipsius altaris alius sacerdos faciendum. Post expleto psalmo mittit iterum oleum similiter sicut prius canendo antiph. Sanctificavit Dnus tabernaculum suum et firmavit eam super firmam petram. Ps. Deus noster. Ipso psalmo expleto mittit chrysmum similiter canendo ant. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni, quem benedixit Dnus Deus. Ps. Fundamenta ejus. Deinde in circuitu ecclesie per parietes de dextro in sinistro faciens crucem cum pollice de chrysmo ipsa; inde faciens crucem incensi super altare; inde dicit: Oremus; et diaconus ut supra dicit hanc orationem super altare: Dei Patris omnipotentis misericordiam, dilectissimi fratres, deprecemur, ut hoc altare sacrificiis spiritualis consecrandum vocis nostræ exorandus officio præsentis benedictione sanctificet, ut in eo semper oblationes famulorum suorum studio suæ devotionis impositas benedicere et sanctificare dignetur, et spiritale placatus incensum (157) familiæ promptus exauditor existat, per. Iterum dicit Oremus: Diaconus ut supra.

SEQUITUR BENEDICTIO. (158).

Deus omnipotens, in cujus honorem altare sub invocatione (159) tui consecramus, clemens et propitius preces nostræ humilitatis exaudi, et præsta, ut in hanc mensam sint tibi libamina accepta, sint grata, sint pingua, ut Spiritus sancti tui semper rore perfusa; ut omni tempore in hoc loco supplicantis tibi familiæ tuæ anxietates releves, ægritudines cures, preces exaudias, vota suscipias, desideria confirmes, postulata concedas, per Dnm. Deinde dicit antiphonam: Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis a templo sancto tuo, quod est in Hierusalem. cum gloria. Deinde tenentes Subdiac. vel Accoliti lintheamina, vel omnia ornamenta ecclesie, seu

(157) In Ord. IX, apud Marten. l. c. p. 751. leg. Et spiritali placatus incenso precanti familiæ suæ promptus exauditor assistat.

(158) In Pontificali Romano initium variat: etiam sequens Præfatio linthean.

(159) Marten. l. c. sub invocatione tui nominis

vasa sacra quæcumque ad cultum Dei ad ecclesiam pertinere debentur, benedicit Pontifex his verbis.

PRÆFATIO (160) LINTEAMINUM.

Dne Deus omnipotens, sicut ab initio hominibus utilia et necessaria creasti, et quæ ad modum (161) vestimenta pontificalia sacerdotibus et levitis ornamentaque et lintheamina fieri famulo tuo Moyse per quadraginta dies docuisti, sive etiam ea, quæ Maria texit et fecit in usum ministerii tabernaculi fœderis, sanctificare (162) consecrareque digneris hæc lintheamina in usum altaris tui, ad tegendum involvendumque corpus et sanguinem filii tui Dni nostri Jesu Christi, qui vivit et regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

B ITEM BENEDICTIONES AD OMNIA IN USUM BASILICÆ.

Dignare Deus omnipotens, Rex regum et Dominus dominantium, Sacerdos omnium, Pontifex universorum, per quem una cum Patre sanctoque Spiritu facta sunt universa. Christe Jesu benedicere, consecrare et sanctificare digneris vasa hæc cum hoc altare, lintheaminibus, cæterisque vasis; et quemadmodum sanctificasti officia tabernaculi testimonii olim cum archa oracula Cherubin aosis (alatis) velis, columnas, candelabra, altare argenteis basibus, tabulis deauratis, holocaustis, hostiis, æreo altare cum æneis vasis, tentoriis, funibus, oleum unctionis, et cæteris aliis in figuram nostri, per manus sanctorum sanctificasti Sacerdotum; ita nunc manens in æternum summe Sacerdos sacerdotum secundum ordinem Melchisedech, ut diximus, patenam hanc, et calicem hunc, et omnia instrumenta altaris hujus Ecclesie seu basilicæ, quæ inter nostras palmas habentur, corde precamur, ut benedicas, purifices, consecres, et consummes, quibus inter nos et æternam unitatem in supremo meatu sine fine constare credimus, per.

Deinde vadunt ad locum, in quo reliquie præterita nocte cum vigiliis fuerunt, et elevantes eas cum feretro cum honore et laudes decantando, cum crucibus et turibulis et luminibus multis, venientes ante altare extenso velo inter eos et populum; recondit ipse pontifex manu sua ipsas reliquias in locum altaris, canentes: Exultabunt Sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis. cum psalmo: Cantate Dno, laus. Inde vero revertitur pontifex in sacrario cum ordinibus sacris, et induunt se vestimentis aliis sollempnibus, et interim vestiuntur altare vel ecclesia, et accenduntur luminaria. Post hæc omnia tunc incipiunt antiph. ad Introitum, ant. Terribilis est locus iste; hic domus Dei est et porta cæli, et vocabitur aula Dei. cum psalmo et Gloria. Interea procedit pontifex de sacrario cum ordinibus suis sicut consuetudo est.

indigni consecramus.

(160) Mart. l. c. Benedictio.

(161) Ibid., Quemadmodum vestimenta pontificalia, sacerdotalia, et levitica, ornamentaque, etc.

(162) Ib., Ita sanctificare, benedicere, etc.

ORATIO AD MISSAM.

Deus qui sacradorum tibi auctor es munerum, effunde super hanc orationis domum benedictionem tuam, ut ab omnibus invocantibus nomen tuum defensionis auxilium sentiatur, per Dnm. *Sequitur lectio. Grad.* Locus iste a Deo factus est. *†. All.* Adorabo ad templum sanctum tuum. *Sequitur Evang. secundum. Offert.* Dne Deus in simplicitate. *†.* Super oblatam.

Omnipotens sempiternæ Deus, effunde super hunc locum gratiam tuam, et ab omnibus te invocantibus auxilii tui munus ostende, ut horum Sacramentorum virtus omnium fidelium corda confirmet.

Præfatio. VD. Per Christum Dnm nostrum, per quem te supplices deprecamur, ut altare hoc sanctis usibus præparatum cœlesti dedicatione sanctifices, et sicut Melchisedech sacerdotis præcipue oblationem dignatione mirabili suscepisti, ita imposita nova huic altari munera super accepta ferre digneris; ut populus tuus in hac ecclesiæ tuæ domo sancta convertens per hæc pura libamina cœlesti sanctificatione salvatus, animarum quoque suarum salutem perpetuam gratiam consequantur. Per quem.

INFRA ACTIONEM.

Hanc igitur oblationem famuli vel famulæ tuæ ill. vel illius, quam tibi in hujus templi sanctificatione offerunt immolandam, quæsumus Dne, dignanter intende, ut aulam, quam beati martyris tui illius meritis æquiparare non potuit, tuæ charitatis vultus inlustret, fiatque tua propitiatione tui sacris sanctisque digna mysteriis; sit æternæ lucis habitaculum temporale, nihil hic mundanæ sordes obscuritatesque possideant, ut veniens hic populus tuus suæ consequatur orationis effectum, dignumque locum hunc tuæ sentiat majestati, dum ante postulata fuerit consecutus, sitque ædificantibus imperatio delictorum, dum a te non pro sui operis quantitate, sed pro offerentum fuerit devotione suscepta. Diesque nostros.

AD COMPLENDUM.

Copiosa beneficia, quæsumus Dne, christianus populus adsequatur, ut qui in honore sanctorum sacrans tibi liminibus devotus occurrit, et vitæ subsidia præsentis accipiat, et gratiam sempiternæ redemptionis inveniat, per.

DENUNTIATIO.

CUM RELIQUIÆ SANCTORUM MARTYRUM PONENDÆ SUNT.

Dilectissimi fratres! Inter cætera virtutum sollemnina, quæ ad gloriam pertinent Christi Dni nostri, hoc quoque suis præstitit Martyribus, qui pro nominis ejus confessione morte suscepta cœlestia præmia meruerunt, ut fidelium votis eorum præclaris reliquiis conlocatis integritas sancti corporis esse credatur; et ideo monemus dilectionem vestram, quoniam illa feriæ, illo loco reliquiæ sancti illius martyris conlocandæ sunt, quæsumus, ut vestram præsentiam nobis monentibus non negetis.

A

INCIPIIT ORDŌ

QUOMODO IN SANCTA ROMANA ECCLESIA RELIQUIÆ CONDUNTUR.

Primum vadit Episcopus in ecclesiam, ubi reliquiæ sunt positæ, et facit letaniam, et dat orationem hanc:

Aufer a nobis Dne iniquitates nostras, ut ad Sancta sanctorum puris mereamur mentibus introire. Per. *Postea ponit reliquias in patena, et per-rigit eas presbytero in ulnas suas super sindonem, quam habet in collo ligatam, et cooperit ipsas. et exeunt psallendo antiph. : Cum jocunditate exhibitis. Et per-git Episcopus in ecclesia nova ubi recludi debent reli-quiæ, et intrant in ecclesiam cum eo ministri duo vel tres, et claudet hostium ecclesiæ, et facit aquam exor-cizatum, et dicit orationem hanc :*

Oremus.

Deus qui ad salutem humani generis maxima quæque Sacramenta in aquarum substantia condi-disti, etc. *Et mittit in ea chrisma, et condit ex ipsa aqua calce, et facit maldam, unde recludere debet ipsas reliquias; et baptizat ipsum altare de ipsa aqua cum spongia una vice; deinde dicit scola letaniam; ipsa completa egreditur Episcopus, et dat orationem ante hostium.*

Deus qui in omni loco tuæ dominationis dedicator adsisisti; exaudi nos quæsumus, ut inviolabilis hujus permaneat consecratio, ut beneficia tui muneris universitas, quæ subplicat, mereatur; per (163).

Ipsa finita suscipit ipsas reliquias a presbytero, et portat eas cum letania ad altare intus in ecclesia, et ponit super altare novo; et antequam recludantur, ponit chrysmata intus in confessione per angulos quatuor in cruce ita dicendo. In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti pax tibi. †. Et cum spiritu tuo. Deinde ponit tres portiones corporis Dni intus in confessione, et tres de incenso, et recluduntur reliquiæ intus in confessione, et dum recluduntur, canunt antiph : Sub altare Domini sedes accepistis; intercedite pro nobis, per quem meruistis. Et ponit tabulam, et dat orationem hanc :

Oremus. Deus qui ex omni coaptatione Sanctorum æternum tibi condidisti habitaculum, da ædificationis tuæ incrementa cœlestia, ut quorum hic reliquias pio amore complectimur, eorum semper meritis adjuvemur, per.

Deinde linit eam calce, quæ antea fuerat præpa-rata; et postquam fuerit linita, facit desuper eum chry-sma dicendo ut supra, et facit crucem similiter cum chrysmata, et per quatuor angulos altaris desuper di-cendo ut supra; et tunc velat altare, et dat orationem hanc :

Oremus.

Descendat, quæsumus Dne Deus noster, Spiritus sanctus tuus super hoc altare, qui et populi tui dona sanctificet, et sumentium corda emundet. Per. *Et tunc conspargit aquam cum hyssopo per totam eccle-siam; ipsam namque tabulam, quam super reliquias*

(163) Sequentes orationes etiam in Pontificali Rom. leguntur.

p. n. i., debet antea confirmare cum chrysmo faciens, *A* crucem dicendo ut supra. Hoc peracto canit scola antiph. ad Introitum, et post Kirie eleis. dicitur Gloria in excelsis Deo, et completur Missa ordine suo, et postea ebdomada Missa publica in ipsa ecclesia celebretur usquedum octo dies completi sunt.

AD PATENAM CONSECRANDAM.

Consecramus et sanctificamus hanc patenam ad conficiendum in ea Corpus Dni nri Jesu Christi, facientes crucem pro salute nostrorum omnium, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per cuncta sæcula sæculorum, amen. Deinde facis signum crucis de oleo super ipsam patenam :

Consecrare et sanctificare digneris Dne patenam per istam unctionem, et nostram benedictionem in Christo Jesu Dno nro, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum, amen.

AD CALICEM BENEDICENDUM.

Oremus dilectissimi fratres, ut Dnus Deus noster calicem suum in ministerio consecrandum celestis gratiæ inspiratione sanctificet, ut ad humanam benedictionem plenitudinem divini favoris accommodet, per.

Alia. Dignare Dne calicem istum in usum ministerii (164) tui, pia famuli tui devotione formatum, ea sanctificatione perfundere, qua Melchisedech famuli tui sacramentum (165) calicem perfudisti; et quod arte vel metallo officii (effici) non potest, altaribus tuis dignum fiat tua benedictione pretiosum (166).

PRÆFATIO CHRYSMALIS. (167).

Oremus dilectissimi fratres! ut Deus omnipotens hoc ministerium Corporis Filii tui Dni nri Jesu Christi gerulum, benedictionis, sanctificationis tutamine, defensionis donationis implere dignetur orantibus nobis, per.

Alia. Omnipotens sempiterne Deus, Trinitas inseparabilis, manibus uestris opem tuæ benedictionis infunde, ut per nostram benedictionem hoc vasculum sanctificetur, et corporis Christi novum sepulchrum Spiritus sancti gratia perficiatur, per.

AD TABULAS BENEDICENDUM.

Singulare illud repropitiatorium, quod se in altare

(164) Mart. l. c. ministerii.

(165) Ib., sacratum cal.

(166) P. R. sanctificatum. Cæterum calices etiam vitreos usitatos fuisse ostendunt Aringhus et Bosius Roma subterr. lib. iv, c. 28; Bonarotius in observationibus ad vasa vitrea p. 57; Anonymus de vetustate et forma monogrammatiss. Nominis Jesu Romæ 1747. Præfat. p. 12.

(167) In Ord. III, apud Mart. l. c. p. 703. Benedictio eucharistialis vasculi. Oremus, dilectissimi et fratres charissimi, ut Deus omnipotens hoc mysteriale corporis filii sui Domini nostri Jesu Christi gerulum benedictione sanctificationis, tutamine defensionis, et dominatione (i. e. donatione) salutis implere dignetur orantibus nobis. Per.

(168) In Ord. IX, Mart. l. c. p. 754: Quod præfigurante. Sed melius in Ord. II, p. 694: Cujus præfiguratione... et porta cæli desuper aperiretur oraculum, etc.

(169) Ord. ut metalli hujus expositam materiam supernis sacrificiis imbuendam ipse suæ sanctificationis ubertate percipiat, qui quondam lapideis

crucis nobis redimendis obtulit immolandum; cujus præfiguratio (168) patriarcha Jacob lapidem erexit in titulum, quo fieret sacrificium, et portæ cæli desuper aperiretur oraculum; suppliciter tibi Dne preces fundimus, ut metallis hujus expoliata materia supernis sacrificiis imbuenda, ipse suæ dotare sanctificationis ubertate præcipiat, qui quondam lapideas legem scripsit in tabulas (169) per Dum.

Alia. Deus omnipotens, universarum rerum rationabilis artifex, creaturas formam lapideæ metalli ad obsequium tui sacrificii condidisti, ut legis libaturi tuo pareretur altari (170), annue dignanter hujus institutor mysterii ut quotquot (171) hic oblatum sacrum (172) fuerit, nomini tuo adsurgat, religione proficiat, spei initur fidei sit honore (173), per.

Item alia. Dne sancte Pater omnipotens æterne Deus, clemens et propitius preces nostræ humilitatis exaudi, et respice ad hoc altaris tui holocaustum, quod (174) tam igne probatur, sed infusam sancti Spiritus tui gratiam in honorem tuæ suavitatis accendat (175), ut accipientibus ac sumentibus nobis legitimum permaneat, eucharistiaque erigat (176) in visceribus nris, et vitam concedat æternam.

PRÆFATIO.

VD. Dne sancte Pater omnipotens æterne Deus, qui post offendiculum lapsus primi hominis instituit tibi propitiatorii delinamenta libaminis, ut culpa, quæ præcesserat, futuris temporibus expiaretur pro munere, quibus ornarentur altaria, honorificatus et templum, quod tibi primus Moe præparavit officio, rursus intruxit Habraam immolaturus filium; dehinc electus Jacob erexit et unxit in titulo; adsit redemptoris mundi pietas et expiata (177) ut lapides sanctificandi mysterium, qui penetrabilis (178) et lapis angularis est, consecrare digneris benedictionis inlapsus (179) et hic in aereas placitus majestas æternales obtuto (180), et quicquid sacrum ritu super hoc immolatur sicut Melchisedech oblatum placeat tibi hoc holocaustum, et reportet per hoc præmium quicquid intulerit votum, sacrificare, benedicere, consecrareque digneris, tu et pro ma-

legem scripsit in talibus. Per. At in Ord. II, ut metalli hujus exposita materies supernis sacrificiis imbuendo, ipse tuæ dotari sanctificationis ubertate præcipias, qui quondam lapideis legem scripsisti in tabulis.

(170) Ib., Artifex, qui inter creaturas formam lapidis et metalli ad obsequium tui sacrificii condidisti, ut legislatori tuum pareretur altare... conf. R. R. ubi clarius.

(171) Ib., quod hic oblatum fuerit.

(172) l. sacratumve fuerit, ut habetur in pluribus ordinibus apud Mart.

(173) P. R. Spei innitatur, fidei sit honori.

(174) Ord. I, Mart. Quod non tam igne probatur.

(175) l. sed infusa, etc..., gratia, etc.

(176) l. c. hæreat.

(177) In Ord. I, Pietas exorata, ut lapidis, etc.

(178) l. Qui penetrabilis... es.

(179) l. Inlapsu.

(180) l. c. Et in hæreas placitus majestas æternalis obtuto. *fort. legendum...* placito majestatis æternalis obtuto.

nibus nostris (181) opem tuæ benedictionis infunde, **A** in mente fidei exerceatur integritas. Per Christum qui te angularem lapidem et saxum sine manibus excisum nominare ipse voluisti; tu lapides istos divinis cultibus apparatus benedic atque sanctifica, et sacri hujus mysterii sicut institutor, ita etiam sanctificator appare, per Dnm.

BENEDICTIO CRUCIS.

Sanctifica Dne signaculum passionis tuæ istud, ut sit inimicis tuis obstaculum, et credentibus in te efficiatur vexillum, per.

Rogamus te Dne sancte Pater omnipotens æternæ Deus, ut digneris benedicere hoc lignum crucis tuæ, ut sit remedium salutare generi humano, sit soliditas fidei, profectuum (profectus P. R.) honorum operum, redemptio animarum, protectio ac tutela contra sæva jacula inimicorum, per.

Omnipotens sempiterne Deus, ejus sanctum et terribile nomen inter cæteras visibiles creaturas ligna quoque fructifera laudare ac benedicere non cessant, qui in figuram unigeniti sapientiæ tuæ ligno vitæ a principio paradisi voluptatis ornasti, ut ejusdem fructu sacrosancto mysterio protoplasto parentis nostri generis mortem cavere, et vitam ammoneris custodire perpetuam; qui nos vitæ arboris ad tactu vitæ mortem aditus, ejusdem cœternæ tibi sapientiæ tuæ Dei et Dni nri Jesu Christi innoxia mortem ad vitam misericorditer revocare dignatus es, te supplices deprecamur, ut hoc singulare signum, quod ad exemplum primi illius sacratissimi vexilli pretioso Filii tui sanguine triumphalis famulus tuus ill. devotus erexit, cœlestis hic tua benedictione sanctificare digneris; ut omnibus **C** hic genuflectentibus, ac tuæ supplicantibus Majestati, largior et cordis compunctio, et indulgentia concedatur admissorum; atque intercedente ipsa victoriosissima Filii tui passione et tibi placita postulare, et citius valeant postulata percipere. Da quæsumus clementissime Pater, in quo vivimus, movemur et sumus, ut quotiens triumphum divinæ humilitatis, quæ superbiam hostis nostri dejecit, oculis intuemur, quotiens mente recolimus, et contra hostem ipsum fiduciam fortitudinis, et majorem tibi devotæ humilitatis gratiam consequamur, quatenus in illo tremendæ tuæ Majestatis examine cum paventibus elementis, cœlorumque commotis virtutibus, signum illud glorificum redemptionis nostræ paruerit in cœlo, ipsi de morte ad vitam transire, **D** ac perpetua beatæ resurrectionis gaudia videre mereamur, per.

AD BENEDICENDUM ORNAMENTA PONTIFICALIA

(Ex ms. Rhenaug. sæc. XI.)

Ad Cambagos.

Totius honestatis auctor omnipotens Deus! ad reprimendas antiqui hostis insidias per nostre humilitatis mysterium jube sanctificari caligas istas, ut et in ingressu earum resplendeat evangelii veritas, et

(181) l. per manus nostras.

in mente fidei exerceatur integritas. Per Christum Dominum nostrum.

Ad pedules bened.

Benedic Dne Jesu Christe hec calciamenta justitiæ, quæ Johannes vidit vestitus podere, ut quicumque ex hiis vestitus fuerit, valeat aliis præbere bonum exemplum, et tibi omni tempore cum timore servire. Qui vivis.

Ad cyrothecas.

Immensam clemenciam tuam omnipotens et piissime Deus humiliter rogamus: ut manus famulorum tuorum sicut exterius obducuntur maniciis istis! sic interiorum aspergantur rore tuæ Benedictionis, ut quæcunque per eas sint benedicenda vel consecranda, per te benedicantur, et consecrentur. Per eundem Dnm nrm Jesum Christum filium tuum, etc.

Ad annulum benedictio...

Deus totius creature principium et finis in quo clausa sunt omnia hunc Annulum benedicere † et sanctificare dignere, ut qui per eum famulo tuo honoris insignia concedis, virtutem et premia largiaris! quibus et discretionis habitum semper retineat, et vere fidei fulgore prefulgeat, sancte Trinitatis quoque armatus munimine miles, in expugnabilem aciem diaboli constanter evincat. Per Christum Dnm nrm.

Ad Baculum...

Omnipotens et misericors Dominus! qui in effabili bonitate votis supplicantium assistis? quique ex tue pietatis habundancia affectum petendi tribuis? huic baculo, quem ad pastoralis officii signum in tuo nomine dedicamus, tue benedictionis vim copiose infunde, ut eo pastor insignitus sic sollicite custodiat, quatenus ab unitate ecclesiæ nullatenus deviare permittat, sed contractum redintegret, quassatum consolidet, seque una cum grege suo integrum tibi atque immaculatum conservet, ut a te nunquam separetur indignus. Per Christum Dnm nrm.

Ad mitram benedictio...

Omnipotens sempiterne Deus, qui veterum figurarum veritas es et finis, benedic hoc typicum priscorum prm insigne. per cornua Moyses famulitui utrumque testamentum figurative declarans. Per Christum Dnm nrm.

AD BENEDICENDUM ORNAMENTA PRESBITERALIA.

Casulam, dalmaticam et subtile... (182).

Omnipotens sempiterne Deus, qui per Moysen famulum tuum pontificalia, etc.

Ad mappas benedictio...

Dne Deus omnipotens, qui ab initio, etc.

Ad albas, stolas, manipulos, cingulos et amictus.

Deus invicte virtutis auctor et omnium rerum creator, etc.

(182) Sequentes benedict. etiam in P. R. leguntur.

Item alibi ad id.

Dne Deus Pater omnipotens Rex et magnificus triumphator, qui per sanctos patres nostros, qui tibi in sacerdotali ordine placuerunt, diversi generis ornamenta et vestimenta sacerdotalia fieri, et in his sacerdotes tibi servientes ornare jussisti, exaudi propicius orationem nostram, ut hanc albam, hanc casulam, stolam, planctam seu poderem, ac cingulum, orariosque dextra tua sancta benedicere, consecrare sanctificare et purificare digneris, quatenus hoc vestimentum ministris tuis levitis atque sacerdotibus ad divinum cultum ornandum explendumque proficiant, sanctisque altaribus tuis mundo et ornate in hac sacra veste ministraturi irreprehensibile in actu et vita interius exteriusque appareant, tibi que soli Deo puro corde et mundo corpore placere, omnibus diebus vite sue irreprehensibiliter sanctorum patrum exempla sequentes servire valeant, hisque sacris ministeriis secundum tuam voluntatem, quoniam tibi placuerit, expletis celestis regni gloriam cum omnibus sibi commissis percipere mereantur. Per Dum nrm Jesum Christum, etc.

Ad casulam.

Deus fons pietatis et justicie, qui tui operis ministros ad extremum vestimento casule, cujus munimine omnia tegerentur vestiri sanxisti; concede petitionibus nostris, ut omnes hac planeta induti, enumeratis intus omnium virtutum ornamentis vinculum pacifice caritatis super omnia habeant, quo perficere, que desiderant, te prestante, valeant. Per Christum Dnm.

Ad corporalia.

Clementissime Dne, cujus inenarrabilis virtus, cujus misteria archanis mirabilibus celebrantur; tribue quesumus, ut lintheamina tue propiciationis benedictione sanctificentur ad consecrandum super illa Corpus Dni Jesu Christi, qui tecum vivit et regnat, etc.

Item alia benedictio ad idem.

Omnipotens sempiterne Deus, benedic lintheamina ista ad tegendum involvendumque corpus et sanguinem Dni nri Jesu Christi, qui tecum, etc.

Benedictio patene, calicis et aliorum vasorum ecclesie... (183.)

Consecramus Dne et sanctificamus hanc patenam ad confrigendum in ea corpus Dni nostri Jesu Christi patientis crucem pro salute omnium nrm, qui cum Patre et Spiritu sancto, etc.

Item alia ad idem.

Omnipotens sempiterne Deus, qui legalium institutor es hostiarum, quique inter eas conspersam similaginem deferri in patenis aureis et argenteis ad altare tuum jussisti, benedicere et sanctificare digneris hanc patenam in amministrazioneem euka-

(183) Quae sequuntur in P. .R variant.

(184) In Ord. VIII, Mart. p. 745. Et ut in humanam, etc.

(185) l. perfundere.

A ristie Jesu Christi filii tui Dni nri, qui pro nostra omniumque salute tibi Deo patri in patibulo crucis elegit immolari, qui tecum vivit et regnat, etc. *Hic faciat crucem cum crismate super patenam trahens pollicem ex adverso in longum et in latum et dicat: Consecrare, et sanctificare digneris Dne patenam hanc per istam unctionem et per nram benedictionem in Christo Jesu Dno nostro, qui tecum.*

Ad calicem.

Pax tecum. Et cum spiritu tuo. Oremus dilectissimi fratres? ut Deus et Dnus noster Jesus Christus calicem hunc in usum sui ministerii consecrandum celestis gratie inspiratione sanctificet (184) ut humanam benedictionem plenitudinem divini favoris accomodet, qui vivit.

Item ita benedictio.

B Dignare Domine Calicem istum benedicere in usum ministerii tui et pia famulatus devocione formatum ea sanctificatione perfunde (185) qua Melchisedech famuli tui sacratum calicem perfudisti? et quod arte vel metalli officio est compositum (186) altaribus tuis dignum fiat tua benedictione sanctificatum per Christum Dnm nostrum. *Hic faciat crucem cum crismate infra concavum trahens pollicem ex adverso in longum et latum et dicat: Consecrare et sanctificare digneris Dne calicem hunc per istam unctionem et nostram benedictionem in Christo Jesu Dno nostro, qui tecum.*

Benedictio super calicem jam consecratum.

C Omnipotens sempiterne Deus, manibus nostris quesumus opem tue benedictionis infunde; ut per nostram benedictionem hoc vasculum sanctificetur, et corporis et sanguinis Dni nri Jesu Christi novum sepulchrum Spiritus sancti gratia perficiatur. Per Christum Dnm. *Et tunc aspergat patenam et calicem cum aqua benedicat, et dicat: In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti benedictus sit.*

Ad vasculum Eucharistie.

Oremus karissimi fratres, ut Deus omnipotens hoc vasculum corporis Filii sui Dni nostri Jesu Christi gerulum sue benedictionis tutamine Filiique sui Dni nostri munere ac Spiritus sancti virtute implere dignetur per Christum Dnm nostrum. *Hac oratione dicta aspergatur vasculum aqua benedicta, ut dicatur: In nomine Patris et Fil. ut supra.*

Benedictio vexillorum et ymaginum.

D Omnipotens sempiterne Deus, qui es cunctorum benedictio, et triumphancium fortitudo, respice propicius ad preces humilitatis nostre, et hoc vexillum, quod bellico usui preparatum est, celesti benedictione sanctifica, ut contra adversarias et rebelles naciones sit validum, tuoque munimine circumseptum. Sitque inimicis christiani populi terribile, atque in te confidentibus solidamentum, et victorie certa fiducia. Tu es enim Deus, qui conteris

(186) In Ord. IV, p. 715. Et quod arte vel metallo effici non potest altaribus tuis dignum, fiat tua benedictione dignum atque sanctificatum. Per.

bella, et celeste presidium in te sperantibus semper addis securum et optatum. Per Dnm nrm.

Ad ymagines benedictio.

Quesumus omnipotens Deus indefectivam clemenciam tuam, ut hoc instrumentum Sanctorum tuorum honorificum dextra Majestatis tue dignanter extensa, misericors et placidus benedicas, ut quicumque illorum patrocina, vel quo minus expectentes, vel eminus recolentes, pietati tue fideli devotione de quacunque necessitate supplicaverint, optata consolacione ac juvamine pociantur, per Dnm nrm.

Benedictio linteaminum, vestium et vasorum sacrorum.

(Ex cod. Vindob. theol. 359.)

Deinde tenent Subdiaconi vel Acoliti linteamina (187) vel omnia ornamenta ecclesie seu vasa sacra, quæcunque ad cultum Dei et ecclesie pertinere videntur, et benedicat ea pontifex juxta hunc morem.

Benedictio corporalis.

Oremus. Omnipotens sempiterne Deus, benedic linteamen istud ad tegendum et involvendum corpus et sanguinem Filii tui nri Ihu Xpi. Qui tecum (188).

Benedictio linteaminum.

Domine Deus omnipotens, qui ab initio hominibus utilia et necessaria creasti vestimenta quoque pontificalia sacerdotibus et levitis tuis et ornamenta et linteamina facere famulum tuum Moysen per quadraginta dies docuisti, sive etiam ea qua Maria texuit, et fecit in usum altaris tui ad tegendum involvendumque corpus et sanguinem Filii tui Dni nri Ihu Xpi. Qui tecum vivit et regnat.

Item benedictio ad linteamen (189).

Exaudi Domine preces nostras, et hoc linteamen sacri ministerii usui præparatum benedicere et sanctificare digneris. Per.

Item benedict. ad linteamina et ad omnia vasa et instrumenta in usum ecclesie.

Omnipotens sempiterne Deus Rex regum et Do-

(187) Post ritum dedicationis et altarium, sequitur immediate in cod. Vindob. theol. 359, uti alias etiam benedictio linteaminum vestium ac vasorum sacrorum. Testatur Sozomenus lib. II Hist. eccl. 25, in dedicatione templi Hierosolymitani a Constantino M. exstructi, benedicta fuisse ab episcopis varia munera, a fidelibus oblata. Idque postea solemne fuisse, ut in ipsa statim Ecclesiarum dedicatione a ministris offerreutur ornamenta, vasa et linteamina sacra ex Remigii Altisiodorensis tract. de dedic. Eccl. c. 7 constat.

(188) *Ex mcs. theol., n. 277. solo.*

Alia. Domine Deus, qui jam sanctificare dignatus es hoc genus specierum, quando eo dignatus es involvi corpus Domini nostri Jesu Christi unigeniti tui in beata passione, concede quæsumus per eundem Dominum nobis quanquam indignis famulis tuis, ut præsens linteum cælesti benedictione sanctum et aptum fiat Dominico sepulcro, altari videlicet tuo, ut placabiliter possit in eo imponi corpus et sanguis ejusdem Domini nostri Jesu Christi, qui est vita omnium fideliter sumentium, vivit et regnat per omnia sæc. sæc. Amen. *Alia.* Clementissime Domine, cujus inenarrabilis virtus, cujus mysteria arcanis mirabilius celebrantur, tribue, quæsumus, ut hoc linteamen tuæ propitiationis benedictione sanctifi-

minus dominantium, sacerdos omnium pontifex universorum, per quem unacum Patre sanctoque Spiritu facta sunt universa, Christe Jesu benedicere, consecrare, et sanctificare digneris vasa hæc cum his altaris linteaminibus cæterisque cunctis. Et quemadmodum officia tabernaculi testimonii olim cum arca oraculi, scilicet Cherubim clausa velis, columnas, candelabra, altare aureum, argenteas bases, tabulas deauratas, holocausta, hostias, æneum altare cum basibus æneis, tentoria, funes, oleum unctionis, et cætera in figuram nostri temporis per manus sanctorum sanctificasti Sacerdotum; ita nunc manens in æternum sume sacerdos Sacerdotum secundum ordinem Melchisedech, vasa hæc et omnia instrumenta altaris hujus ecclesie, quæ inter nostras palmas habentur, benedicas, purifices, consecres, et consummes, quibus inter nos, et æternam unitatem in sapremo meatu sine fine constare credimus. Per te Jesu Christe qui Patre in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus (190.)

Item benedictio vestimentorum sacerdotalium, sive leviticorum, atque sequentis ordinis ministrantium.

Omnipotens Deus, qui per Moysen famulum tuum pontificalia atque levitica vestimenta ad explendum in conspectu tuo ministerium eorum, et ad decorem seu laudem nominis tui fieri decrevisti; adesto propitius invocationibus nostris, et hæc indumenta sacerdotalia famuli et sacerdotis tui desuper gratia tua irrigante, tua ingenti benedictione per nostræ humilitatis servitutem purificare benedicere et consecrare digneris, ut divinis cultibus et sacris ministeriis apta et benedicta existant. His quoque sacris vestibus sacerdotali vel levitæ tui induti, defensi ab omnibus impulsionebus seu temptationibus malignorum spirituum esse mereantur, tisque eos ministeriis apte et condigne servire et inhærere, in hisque placide et devote tribue perseverare. Per.

cetur ad consecrandum super illud corpus et sanguinem Dei et Domini nostri Jesu Christi. Qui tecum.

(189) *Ex cod. theol. 27. Alia oratio.*

Deus qui digne tibi servientium desideras famulatum, respice propitius ad humilitatis nostræ servitutem, et hæc linteamina tuæ servitutis usibus præparata, cælestis virtutis benedictione sanctifica, et consecra, quatenus super ea Spiritus sanctus tuus descendat, qui et populi tui oblationem benedicat, et corda sive corpora sumentium benignus reficiat. Per.

(190) *Benedictio ad omnia ornamenta in usum ecclesie vel altaris. Ex msc. th. 277, solo.*

Omnipotens sempiterne Deus, qui ab initio utilia et necessaria hominibus creasti, templaque manu hominum facta nomini tuo sancto dicari, tuæque habitationis loca vocari voluisti, qui per Moysen famulum tuum vestimenta pontificalia et sacerdotalia, seu levitica, et alia quæque diversi generis ornamenta ad cultum et decorem tabernaculi et altaris tui fieri decrevisti; exaudi propitius preces nostras, et omnia hæc diversarum specierum ornamenta in usum hujus basilicæ vel altaris ad honorem et gloriam tuam præparata purificare et sanctificare, benedicere et consecrare per nostræ humilitatis servitutem digneris, ut divinis cultibus sacrisque ministeriis apta existant, hisque in confectione corporis et sanguinis Jesu

Bened. ad albas, planetas, stolas, et cingulos bene dicendos.

Domine Deus Pater omnipotens rex et magnificus triumphator, qui per sanctos patres nostros, qui tibi in sacerdotali ordine placuerunt, diversi generis ornamenta et vestimenta sacerdotalia fieri, et his ornari sacerdotes tibi servientes jussisti, exaudi propitius orationem nostram et hanc planetam famuli tui N. seu poderem ac cingulum, orariumque dextera tua sancta benedicere, sanctificareque, et purificare digneris, quatenus hæc vestimenta ministris tuis levitis ac sacerdotalibus ad divinum cultum ornandum explendumque proficiant, sanctisque altaribus tuis munde et ornate in sacris vestibus ministraturi, inreprehensibilis in actu et victu interius, exteriusque appareant, tibi que soli Deo puro corde et mundo corpore omnibus diebus vitæ suæ inreprehensibiliter sanctorum patrum exempla sequentes servire valeant, hisque sacris ministeriis secundum tuam voluntatem, quando tibi placuerit, expletis, cælestis regni gloriam cum omnibus sibi commissis percipere mereantur. Per.

Benedictio stolarum.

Domine Deus omnipotens, qui ab initio hominibus utilia et necessaria creasti, et vestimenta pontificalia aliaque ornamenta et linteamina sacerdotibus ac levitis in usum tabernaculi fœderis fieri Moysi famulo tuo jussisti, cumque Spiritu sapientiæ ad id peragendum replesti, hoc ornamentum in usum ministerii tui sanctificare, benedicere, et consecrare, atque ministros altaris tui qui illud portaverint septiformis Spiritu sancto dignanter replere digneris, atque castitatis stola et indumento lætitiæ sempiternæ et beata facias, cum honorum operum fructu ministeriis congruenti, immortalitate vestiri. Per.

Præfatio Eucharistialis, id est vasculi, in quo Eucharistia reconditur.

Oremus dilectissimi fratres, ut Deus omnipotens hoc vasculum corporis Filii sui Dni nri Ihu Xpi gerulum suæ benedictionis tutamine sui que Filii Domini nostri munere, ac sancti Spiritus virtute implere dignetur.

Sequitur benedictio.

Oremus. Omnipotens Deus Trinitas inseparabilis, manibus nostris opem tuæ benedictionis infunde, ut per nostram benedictionem hoc vasculum sanctificetur, et corporis Christi novum sepulchrum sancti Spiritus gratia perficiat. Per.

Præfatio ad patenam consecrandam.

Oremus fratres kmi ut divinæ gratiæ benedictio consecret et sanctificet hanc patenam ad conficiendum in ea corpus Dni nri Ihu Xpi patientis cru-

Christi Filii tui Domini nostri dignis tibi pareat famulatibus. Qui tecum vivit.

(191) Ab antiquissimo orientalis et occidentalis Ecclesiæ usu sigendi crucem in locis sacris seu ecclesiis nomen *tituli* est, indeque ipsæ ecclesiæ *tituli* sunt dicti.

(192) *Alia.* Deus qui Moysi famulo tuo in Oreb

cem pro salute omnium nostrum. Qui cum Patre.

Alia. Consecramus et sanctificamus hanc patenam ad conficiendum in ea corpus Dni nri Ihu Xpi patientis crucem pro salute omnium nostrum. Qui cum Patr. *Inde faciat signum crucis de chrismate sancto super patenam et dicat.* Consecrare et sanctificare digneris Domine patenam hanc per istam sanctam benedictionem in Xpo Ihu Dno nro. Qui vivit et regnat.

Præfatio calicis.

Oremus dilectissimi fratres, ut Deus et Dominus noster hunc calicem in usum ministerii sui consecrandum cælesti gratiæ inspiratione sanctificet et ei ad humanam benedictionem plenitudinem divini favoris accommodet.

Sequitur benedictio.

Dignare Domine calicem istum in usum ministerii tui pia famuli tui devotione formatum ea sanctificatione perfundere, qua Melchisedech famuli tui sacratum calicem perfudisti, et quod arte vel metalli officio non potest altaribus tuis esse dignum, tua fiat benedictione pretiosum, atque sanctificatum. Per. *Et faciat crucem de chrismate, super ipsum calicem.* Omnipotens, etc. (191).

Benedictio Crucis. (Ex utroque.)

Primitus fiat benedictio salis et æquæ. Deinde sequatur benedictio crucis. Benedic Dne, etc. *Alia.* Rogamus, etc. Per omnia sæcula sæculorum. Dnus vobiscum. Et cum spiritu tuo. VD. æterne Deus. Cujus sanctum, etc.

Alia. (Ex ms. Th. 277.)

Rogamus te Domine suppliciter invocantes ut signum istud sanctæ Crucis sit salus credentibus in te per passionem crucis tuæ, et per signum sanctitatis tuæ, signum sit Dei vivi, signum salutis, signum Salvatoris Jesu Christi Dni nostri. Hæc est crux Salvatoris Christi, crux patriarcharum, crux prophetarum, crux apostolorum sanctorum, crux martyrum Christi, crux Ecclesiæ Dei, crux omnium credentium in sanctam et perfectam Trinitatem. Per.

Alia. Te Domine quæsumus, qui das animabus salutem per signum crucis tuæ, ut in locis ac domibus, ubi crux ista fixa (192) maneat, fugentur demones, et immundi spiritus, ac pestifer pellatur inimicus, morbisque careant, et immunditiis, ac omnes adversæ potestates, cognitione tua, sint procul depulæ, et virtute tuæ benedictionis sit benedicta hæc crux et sanctificata, et mundata dignanter, ut in quocunque loco maneat, in tuo nomine omnes terrores meridiani et nocturni, et omnes ter-

monte servanda populo tuo præcepta disponens, templum sanctum tuum, qualiter ædificet, instituisti, sacra quoque vasa, quæ inferri altari tuo deberent instar vasorum cælestium fieri docuisti, præcamur, ut hunc calicem, in quo celebraturi sumus sacrosancta mysteria emissionem sancti Spiritus tui cælesti benedictione sanctifices, gratumque et acceptabilem

rores livoresque serpentis excludantur, abscedantque insidiæ latentis inimici, et fantasmata pereant. Per. *Alia.* Deus qui beatæ crucis, etc.

Alia. Sanctifica Dne, etc. *His aspergat eam aqua sancta, addens odorem incensi dicens* Sanctificetur, etc. *Benedictio crucis metallizatæ.* Deus gloriæ excelsæ sabaoth, etc. (193).

Benedictio thuribuli.

Domine Deus, qui dum filios Israel ob rebellem sui contumaciam durum vastaret incendium, Aaron sacerdotem tuum inter vivos ac mortuos orando stantem tibi que incensum offerentem exaudire dignatus es, populumque de incendio liberare, benedic hoc quæsumus thuribulum, et præsta, ut quotiens tibi in eo offerimus incensum, nos ipso Christo tuo efficias boni odoris acceptabile templum. Qui cum Deo.

Alia (ex cod. Vind. th. 277, sæc. XII vel XIII).

Domine sancte Pater omnipotens æternæ Deus, qui in deserto profanæ multitudinis murmurationem flamma multante, cum Aaron sacerdos tuus repleto de altaris igne thuribulo tuæ majestati pro illius liberatione humiliter supplicaret, incenso placatus precibusque ejus clementer annuisti, benedic hoc quæsumus thuribulum tua majestate, et præsta, ut quod in eo tibi offertur incensum sit fuga dæmonum, repulsio fantasmatum, inmundarum abscessio cogitationum, sitque in illius odore nostra tibi oratio semper accepta. Per.

Benedictio incensi vel thimiamatis. (ex cod. biblioth. Cæsar. theol. 359.)

Deus omnipotens Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, immitte in hanc creaturam incensi, vel thimiamatis, vim odoris tui, atque virtutem, ut sit servus vel ancillis tuis munimentum, tutelaque defensionis, ne intret hostis in viscera eorum, nec habitum ibi vel sedem possit habere. Per (194).

Alia Oratio. Deus qui Moysei famulo tuo per Spiritum sanctum revelare dignatus es, quæ ad cultum sanctuarii necessaria decrevisti, ex quibus thimiama boni odoris ad opus Ecclesiæ tuæ ob causam religionis jugiter permanere jussisti, ut mystice nobis significationem spiritualium virtutum fragrans ostenderet odorem suavitatis, tua quæsumus omnipotens Deus immensæ majestatis dextera hanc creaturam benedicere ex diversarum rerum commixtione confectam dignare, ut virtute sancti nominis tui omnesque immundorum spirituum fantasmaticos incursus effugare, omnesque morbos reddita sanitate expellere, ubicumque fumus aromatum ejus afflaverit, mirabiliter possit, atque in odorem fragrantissimum habeas, atque benedicas, ut digne vasculis tuis societas, et acceptabilem tibi deferat famulatum, et digne tuis mysteriis consecretur. Per Dom. n. in un. ejusdem.

(193) Eadem oratio et in veteri ordine Romano, et in novo Pontificali Romano legitur. Vid. post Martenium P. Jos. Catalanus comment. in Pontif. Rom. t. II, p. 274. seq. Et quæ idem in rit. R. t. II, disse- rit contra eos qui cruces et alias imagines sacras non præmissa benedictione in altaribus collocant, non sine ecclesiasticæ disciplinæ detrimento, cui

A tibi Domino perpetua redoleat suavitate. Per Dum in unitate ejusdem.

Præfatio in consecratione capsarum (pro reliquiis.)

Oremus dilectissimi etc. *Consecratio in modum Præfationis.* Deus inestimabilis etc. *Alia.* Dne Deus omnipotens qui mur. etc. *Alia oratio.* Dne sancte Pater omnipotens æternæ Deus, qui per unigenitum Filium tuum beatum Paulum apostolum vas electionis appellari voluisti, et ipso evangelizante ac dicente fidelibus vos estis templum Dei vivi, et Spiritus Dei habitat in vobis, omnibus Dni nri Ihu Xpi membris eandem spem concessisti, te humiliter imploramus, ut hanc capsam capiendis sanctorum tuorum membris vel exuviis vel pignoribus artificiose compactam et ornatam, rorem divinæ sanctificationis infundas, et non solum ad illorum præsentiam venientes et ibidem suppliciter exorantes exaudias, sed et quippiam de memoriis eorum pro benedictione reportantes, aut fideliter accipientes, immensæ pietatis tuæ gratia consolari, refovere, tutari ac remunerare digneris. Per.

Item unde supra in transcurso.

Quæsumus omnipotens Deus indefectivam clementiam tuam, ut hoc instrumentum sanctorum tuorum reliquiis honorificum, dextera majestatis tuæ dignanter extensa misericors et placidus benedicas; ut quicumque illorum patrocinia vel comminus expectantes, vel eminus recolentes pietati tuæ fidei devotione de quacunque necessitate supplicaverint, optata citius consolatione ac juvamine potiantur. Per.

Præfatio ciborii, id est umbraculi altaris.

Oremus fratres dilectissimi Deum rectorem, ac gubernatorem omnium sæculorum, ut innemor omnium delictorum et facinorum juventutis et ignorantie, sive prævaricationis meæ istud instrumentum ad honorificentiam nominis tui compactum placidus ac misericors illustratione vultus sui benedicere et sanctificare dignetur.

Consecratio.

Omnipotens sempiternæ Deus, qui Moysei famulo tuo præcepisti, ut duos Cherubim super arcam testamenti collocaret, quam extensis ad alterutrum alis protegerent, versis vultibus in propitiatorium, quæsumus ineffabilem clementiam tuam, ut hoc tegimen venerandi altaris tui in quo ipsa unigenitus Filius Deus et Ihs Xps, qui est propitiatio pro peccatis nostris fidelium manibus immolatur, et sub quo sanctorum tuorum corpora quæ veraciter fuerunt archa testamenti tui receptacula videlicet Spiritus sancti per eundem restaurandæ multum allaboravit S. Carolus Borrom. ut ostendit.

(194) *Alia ex cod. theol. 277.* Domine Deus omnipotens, cui astat exercitus angelorum, dignare respicere, et benedicere hanc creaturam incensi, ut omnis languor dæmonumque insidiæ odorem ipsius sentientes fugiant, et separentur a plasmate tuo, quod tibi filii tui pretioso sanguine redemisti, ut nunquam lædantur a morsu serpentis antiqui. Per eundem.

consubstantialem tibi Filium, qui factus est nobis a te sanctificatio et redemptio in virtute ejusdem Spiritus veritatis universa antiqui hostis falsitate cum satellitibus suis depulsa, cum omnibus ornamentis ad ipsum umbraculum pertinentibus, vel ab illo dependentibus aut eidem suppositis, tua sancta benedictione perfundere et consecrare, atque ad tuitionem pignorum sanctorum, ac roboranda sive multiplicanda vota fidelium tuorum diutino tempore conservare digneris, annuente eodem Dno nro Ihu Xpo Filio ejus. Qui tecum vivit et regnat Deus in unitate ejusdem Spiritus sancti per infinita sæcula sæculorum.

Item consecratio minoris itinerarii ciborii. [(195) Ex cod. th. 277.]

Oremus dilectissimi indulgentiam omnipotentis Dei, ut postpositis humane fragilitatis admixtis consuetæ misericordiæ tuæ munere hoc repositorium sacris usibus præparatum per unigenitum Verbum, virtutem scilicet et sapientiam suam in Spiritu sanctificationis consecrare dignetur. Per eundem. in unit. ejus.

Congregatio cymiterii (Ex cod. Vind. th. 277, sæc. XII vel XIII).

Cantantur VII psalini, et illuminentur III candelæ (196).

Deus qui es totius orbis conditor etc. *Alia.* Omnipotens sempiterne Deus trina majestas et una Deitas, Pater et Filius, nec non Spiritus sanctus, justitiæ auctor, veniæ largitor, bonorum dator, sanctitatis origo, carismatum distributor, omniumque venientium pius receptor, præsta propitius ut hoc cymiterium in honore nominis tui compositum benedicere et sanctificare concedas, qui Habrahæ beato patriarchæ famulo tuo terram a filiis Ebron compara-

(195) Vocatur hic ciborium, quod mox in oratione repositorium appellatur: voce parum differente, et, ut existimo, notione eadem qua in antiquo ordine Romano apud Mabillonium conditorium vocatur, locus seu vasculum, in quo eucharistia recondi solebat, ut Mabillonius adnotavit. Unde recte a ciborio, id est umbraculo altaris distinguitur, cujus hic consecratio præmittitur, quod nempe pompæ et ornatus causa super altare expandi solebat, ut P. I, Disquis. III, c. 1, n. 9, ostendimus. Ex his majoribus ciboriis pendebant, quæ hodierno usu ciboria vocantur, in quibus eucharistia ipsa, vel ejus vasculum seu pixis asservatur, quæ olim peristeria dicebantur, ut l. c. meminimus ex testamento etiam Perpetui episcopi Turonensis, qui inter alia legavit *Amalario presbytero capsulam unam communem de serico, item peristerium, et columbam argenteam ad repositorium.* Eucharistiæ scilicet vel etiam reliquiarum, ut l. c. ostendimus, estque generalis enuntiatio in oratione consecratoria minoris itinerarii ciborii, dum vocatur *hoc repositorium sacris usibus præparatum.*

(196) Nihil hic de præmittenda aqua benedicta quam Pontificale Egherti Eboracensis, ut alia pleraque omnia præscribit: *Primitus cum aqua benedicta episcopus cum clericis suis circumdare debeat omne cæmeterium cum psalmo Miserere mei Deus, et antiphona Asperges me, etc.* Sic Calistus II P. M. ad Matisconensem et Cabillonensem episcopos de consecratione altarium et cæmeterii Trenorliensis monasterii scribit: *Altaria consecravimus, cæmeterium benediximus, ibique aquam benedictam fundentes,*

A tam causa sepulturæ benedixisti, et qui populo Israelitico promissionis tellurem in ævo durantem concessisti, famulorum famularemque tuarum corporibus in hoc cymiterium intransibus quietis sedem ab omni incursione malorum spirituum tutelam benignus largitor tribuas, ut post animarum corporumque resurrectionem coadunatam te donante atque concedente beatitudinem sempiternam percipere mereantur. *Alia.* Domine Deus pastor æterne, etc.

Benedictio sepulcri et loculi.

Rogamus te Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus, ut digneris benedicere et sanctificare hoc sepulchrum et loculum in eo collocatum, ut sit remedium salutare in eo quiescenti, et redemptio animæ ejus, atque tutela et munimen contra sæva jacula inimici. Per.

B *Alia.* Sanctificetur istud habitaculum Domine Deus per nostram supplicationem, et fugetur ab eo immundus spiritus per virtutem Dni nri Ihu Xpi, placidaque sit requies corporum in eo postmodum quiescentium, te protegente, ac conservante majestate tua Ihu Xpe. Qui cum.

Alia. Adesto Domine supplicationibus nostris, et nihil de nostra conscientia præsumptibus ineffabili miseratione tua nobis succurre, ut quod non habet nostrorum fiducia meritorum, tuorum conferat largitas inviota donorum. Per.

Benedictio tabulæ itinerariæ (197).
(Ex utroque theol. 359 et 277.)

Quæsumus omnipotens Deus indefectivam clementiam etc (198).

C *Alia.* Deum omnipotentem, fratres dilectissimi, votis exultantibus deprecemur, ut qui per omnem mundum fidem spargit, et ecclesiam congregavit, qui es lapis excisus de monte sine manibus angula.

terminos circumquaque poni præcipimus. In Pontificali Christiani archiepiscopi Moguntini sæc. XIII præscribitur benedictio *salis et aquæ, cineris et vini, sicut in consecratione ecclesiæ.* Brevissima est apud Jos. Catalanum in Pont. Rom. t. II, p. 222. ex msc. Pontificali Ecclesiæ Barensis quod asservatur Romæ in bibliotheca angelica Ord. FF. eremitarum, *benedictio poliandri, seu cæmeterii,* ut etiam mox inscribitur apud eundem ibidem Ordo II, ex msc. Pontificali Guillelmi Durandi, qui in Vaticana bibl. exstat n. 4744, ac sic incipit: *Quoniam plerique asserant cæmeterii benedictionem necessariam non esse, dicentes ad hoc sufficere circuitus extra ecclesiam, et cæmeterii aspersiones, quæ fiunt quando ecclesia dedicatur.* Quæ quidem assertio veteribus monumentis liturgicis adversatur usuique recentiori, et antiquo: quem legimus quam sæculo VII in veteratum religioseque observatum, ut abbatissam monasterii auxiam reddiderit ac perplexam cum de corpore B. Radegundis Francorum reginæ ageretur: *Quid faciemus* (alloquitur S. Gregorium Turon. ipso teste in libro de Gloria confess. c. 106), *si episcopus urbis non advenit? quia locus ille in quo sepeliri debet non est sacerdotali benedictione sacratus.*

(197) Ven. Beda vocat *tabulam altaris vice dedicatam* in Hist. Angl. lib. v, c. 11, de duobus Ewaldis loquens, qui in itinere constituti sacrificium Deo victimæ Salvatoris offerebant quotidie.

(198) Oratio hæc in eodem cod. post alia posita inscribitur *præfatio tabulæ itinerariæ* cætera respondent.

rem compagem solidavit, hanc petram serenus illustret, eamque æterno lumine irrigatam ita multiplicibus ac diversis carismatibus locupletet, ut super illam administrandam corporis sui hostiam benedicat, et suscipiat consecratam. Qui cum.

Consecratio.

Exaudi nos Deus noster, et precum nostrarum libenter accipe vota, et hoc altare ad celebranda divina mysteria præparatum odore unguenti celestis asperge, et aromata illi divinæ sanctificationis infunde, et sicut lapidem Jacob patriarchæ erectum unguenti perfusione dedicasti, et angelicis visionibus per scalam gradus ecclesiæ figurasti, sic super hunc quoque lapidem altari coaptandum cælestis gratiam benedictionis immitte, ut dum tibi super eum sacri corporis et sanguinis Unigeniti tui mysteria consecrantur, petentibus peccata deleantur, merentibus influat gratia sempiterna. Per. *Et accipiens tabulam asperget eam aqua benedicta, addens odorem incensi. et confirmet eam cum chrismate ita dic.* In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Pax tecum. Et cum Spiritu tuo.

ORDO IN DEDICAT. BAPTISTERII (199).
(Ex cod. Vind. th. 277.)

Omnipotens sempiterne Deus fons, etc.

Consecratio fontis.

Omnipotens sempiterne Deus, hoc baptisterium cælesti visitatione dedicatum Spiritus sancti illustratione sanctifica, ut quoscunque fons iste loturus est trina ablutione purgari indulgentiam omnium delictorum tuo munere consequantur. Per.

Alia. Multiplica Domine benedictionem tuam, et Spiritus tui munere fidem nostram corrobora, ut qui in hæc fluentia descenderunt, in libro vitæ ascribi mereantur in regno tibi Dei Patri in resurrectione tradendos. Per.

ORDO IN DEDICATIONE BAPTISTERII.
(Ex cod. ms. bibl. Cæsar. Vindob. sæc, x vel xi, n. 359, olim 351.)

Primitus fiat aqua benedicta cum lætania, deinde dicatur oratio.

Omnipotens sempiterne Deus fons omnium virtutum et plenitudo gratiarum dignare hoc fasculum sacro baptismati præparatum Majestatis tuæ presentia consecrare; ut qui ubique totus es, etiam hic adesse te nostris precibus sentiamus. Per. *Alia.* Propitiare Domine familiæ tuæ, et benignus humilitatis nostræ vota sanctifica. et omnes in hoc fonte regenerandos universali adoptione custodi. Per.

Tunc aspergat ipsum Baptisterium aqua benedicta, addens odorem incensi. Deinde redeat Pontifex ad ostium Ecclesiæ, ubi lætaniæ vel laudes circa feretrum

(199) *Primitus fiat aqua benedicta cum lætania.* Deinde dicatur oratio O. s. D. fons, etc. Sequitur alia quæ cum proxima postea inscribitur *Consecratio fontis* O. s. C. hoc bapt., etc.; *alia* Multiplica, etc.; *alia* Propitiare, etc.

(200) De antiquissimo usu consecrandi baptisteria *Sidonii Apollinaris* habetur testimonium lib. iv, ep. 15 ad *Elaphium*: Nam, scribit, baptisterium, quod

celebrantur, et dicat præ foribus hanc orationem significans ostium et Ecclesiam.

Deus qui sacrandorum tibi auctor es munerum, effunde super hanc orationis domum benedictionem tuam, ut ab omnibus hic invocantibus nomen tuum, defensionis tuæ auxilium sentiat. Per.

Et tunc portantes feretrum magno honore cum reliquiis simul et crucibus et luminaribus circumceant Ecclesiam sequente clero has antiphonas vel responsoria psallendo, et populo cum mulieribus et parvulis Kirie eleison decant.

A. Surgite sancti de mansionibus vestris, loca sanctificate, plebem benedicite et nos homines peccatores in pace custodite. ævia.

A. Ambulate sancti Dei ad locum destinatum qui vobis præparatus est ab origine mundi.

A. Plateæ Hierusalem gaudebunt et omnes vici ejus canticum lætitiæ dicunt.

A. Sancti tui Domine mirabile consecuti sunt iter servientes præceptis tuis ut invenirentur in lesi in aquis validis terra apparuit arida et in mari rubro viam sine impedimento.

†. Quoniam percussit petram et fluxerunt aquæ et torrentes inundaverunt.

†. Tradiderunt corpora sua propter Deum ad supplicia et meruerunt habere coronas perpetuas.

†. Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione et laverunt stolas suas in sanguine agni. Et meruerunt.

†. Sancti mei qui in isto sæculo certamen habuistis mercedem laborum ego reddam vobis.

†. Venite benedicti Patris mei percipite regnum. Mercedem.

†. Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis.

†. Justi epulentur et exultent in conspectu Dei et delectentur in lætitia.

†. Fulgebunt justi sicut lilium et sicut rosæ Hiericho ante Dominum.

†. Iusti autem in perpetuo vivent, et apud Dominum est merces eorum. Et sicut.

His ita per ordinem gestis, cum redierit iterum ad ostium Ecclesiæ facto silentio habeat pontifex verbum ad plebem de honore Ecclesiastico, et de decimis, vel oblationibus Ecclesiarum, ac de anniversaria ipsius Ecclesiæ dedicatione. Ipse autem Dominus et constructor ipsius Ecclesiæ admoneatur de dote illius, et qualem honorem vel curam Ecclesiæ et presbytero exhibere debeat. Illo autem profertente in omnibus ita se agere velle pontifex hæc confirmari a Deo postulans, antequam intret Ecclesiam dicat hanc orationem (200).

olim fabricabamini, scribitis jam posse consecrari. Altaria vero olim, quando recens baptizati statim etiam communionem corporis et sanguinis Domini sumebant juncta fuisse ex S. Paulini carmine in Nat. X, ubi baptisterium describit, discimus. Dum gemina antistes gerit illic munera Christi. In geminos aditum venerabile consecrat usus. Castifico socians via sacramenta lavacro. Ejusmodi est baptisterium

Domum tuam quæsumus Domine clementer ingredi- dare, et in tuorum cordibus fidelium perpetuam tibi construe mansionem, et præsta ut domus hæc quæ tua subsistit dedicatione solemnibus, tua fiat habitatione sublimis. Per.

Tunc accipiat Pontifex feretrum cum presbyteris et ingrediendo scola antiph. cant.

Ingrèdimini benedicti Dei, parata est vobis a Domino habitatio sedis vestræ, sed et populus fidelis cum gaudio insequitur iter nostrum ut oreis pro nobis Majestatem Domini. *Cum Respons.* Sancti Dei dedit vobis.

A. Benedicta gloria Domini de loco suo ævia, cum vers. Cantate Domino canticum novum, laus ejus in Ecclesia sanctorum. *Et cum intraverint extenso velo inter populum et altare. Pontifex recondat reliquias in altari et presbyteri qui cum eo sunt cantent antiph.*

A. Exultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis. *Cum psalmo.* Cantate Domino canticum novum, laus ejus in Ecclesia sanctorum.

Et antequam recludantur reliquiæ dicat hanc orationem.

Deus qui omni loco Dominationis tuæ clemens ac benignus dedicator assistis. Exaudi nos quæsumus et concede ut inviolabilis hujus loci permaneat consecratio, et beneficia tui muneris universitas sanctæ Ecclesiæ quæ supplicat moreatur. Per.

Hæc expleta ponat chrisma in confessionem per angulos quatuor in crucem dicendo. In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Pax tecum. Et cum spiritu tuo.

Deinde ponat tres portiones (201) corporis Dni in confessionem, et tres de incenso, et tunc recludantur reliquiæ in confessione et dum recludantur canunt antiph. Sub altare Domini sedes accepistis intercedite pro nobis ad Dominum qui vos elegit. *Cum psalmo.* Exultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis.

ORATIO AD DEDICANDUM ALTARE POST IMPOSITAS RELIQUIAS.

Deus qui altaria nomini tuo dicanda sanctificas, præsta quæsumus ut quod nostra fragilitas non meretur intercessionem beati N. huc Spiritus tui plenitudo descendat, qui et munera nostra sanctificet, et indulgentiam nobis tuæ pietatis obtineat. Per.

Et accipiens tabulam de subtus confirmet eam cum chrismate in crucem ita dicens. In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Pax tecum. Et cum spiritu tuo. *Tunc imponat tabulam super reliquias et det orationem hanc.* Deus qui ex omni coaptatione sancto-

Pisanum, quod Mabillonius describit in itinere Ital. Eodemque pertinent oratoria quæ Anastasius biblioth. a nonnullis pontificibus in baptisteriis fecisse narrat.

(201) Passim hoc in libris ritualibus legere est de tribus portionibus corporis Christi ponendis in altari dedicando. Quod quidem Durandus in *Ration. div. offic.*, c. 7. n. 23, faciendam vult cum corpore Do-

rum æternum Majestati tuæ condidit habitaculum, da ædificationi tuæ incrementa cœlestia et præsta, ut quorum hic reliquias pio amore complectimur eorum semper meritis adjuvemur. Per.

Tunc lineat eam cum calce quæ ante fuerat præparata, et postquam lineata fuerit faciat crucem desuper cum chrismate dicendo. In nomine. *Et mittat chrisma per quatuor cornua altaris ipsa suprascripta ubi dicendo et crucem faciendo cant.* A. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt et vivent nomina eorum in æternum. *Adjung.* Gloria Patri. *Tunc diaconi vestiant altare et scola dic. antiph.* Circumdate Syon levitæ altare Domini vestite vestimentis albis estote et vos canentes ymnium novum dicentes benedictus Deus. †. Mirabilis Deus in sanctis suis. Et gloria Patri. *Alia A.* In velamento lamabunt sancti tui Domine ævia, ævia, ævia. *Posteaque offerat incensum, versusque dicatur.* Omnis terra adoret te Deus et psallat. *Preces.*

Fundata est domus Domini super verticem montium.

Bene fundata est super omnes colles.

Dominus in templo sancto suo. Dominus in cælo sedes ejus.

Domus mea dicit Dominus, Domus orationis vocabitur.

Exultabunt Sancti in gloria. Lætabuntur in cubilibus suis.

Exultent justi in conspectu Dei. Et delectentur in lætitia.

Pretiosa est in conspectu Domini. Mors Sanctorum ejus.

C Exurge Domine adjuva nos. Et libera nos propter nomen tuum.

Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus.

Dns. vobiscum. Et cum Sp. s.

Et dicat pontifex orationem hanc.

Descendat quæsumus Domine Deus noster Spiritus sanctus super hoc altare, qui et populi tui dona sanctificet, et summentium corda purificet. Per.

Alia. Omnipotens sempiternus Deus altare hoc nomini tuo dicatum, cœlestis virtutis benedictione sanctifica, et omnibus in te sperantibus auxilii tui munus ostende, ut hic sacramentorum virtus et votorum obtineatur effectus. Per.

Deinde revertatur pontifex in sacrarium donec ornentur ecclesia, et accendantur luminaria, et incipiat cantor antiphonam ad Introitum. Terribilis est locus iste. *Et procedat pontifex cum ordinibus suis, sicut consuetudo est in festivitibus, et celebretur solemniter missa sicut sacramentorum libro continetur cum Gloria in excelsis Deo, et postea per totam ebdomadam fiant missæ publicæ (202) in ipsa ecclesia usque ad diem octo completos.*

mini, quando reliquiæ nullæ sunt præsto, uti etiam habet Pontificale Durandi: *Deficientibus reliquiis ponat corpus Christi.*

(202) Hæc rubrica in Sacramentario Gregoriano passimque in ordin. dedicationis eccl. legitur ritu antiquissimo, quem in dedicatione basilicæ Hierosolymitanæ servatum, Euseb. lib. iv. De Vita Constantini testatur, commemoratque Sidonius Appoll.

ORDO AD BENEDICENDUM ECCLESIAE SIGNUM.

(Ex cod. ms., bibl. Cæsar. Vindob. sæc. x vel xi, n. 359, olim 351.)

Imprimis dicitur lætania postea VI. psalmi veniales, Miserere mei Deus secundum. Deus in nomine tuo. Miserere mei Deus miserere mei. Deus miseretur nostri. Deus in adiutorium meum intende. Inclina Domine aurem tuam.

RECONCILIATIO VIOLATÆ ECCLESIAE.

(Ex cod. Vindob. theol. 277, sæc. xii vel xiii.)

Primitus veniat episcopus ante ipsam ecclesiam cum clero et populo dicatque hanc orationem.

Omnipotens et misericors Deus, qui sacerdotibus etc. *Alia. Aufer a nobis, etc. Tunc intret pontifex in ecclesiam cum clero et lætaniis. His peractis dicit Oremus. Et diaconus: Flectamus genua. Post paululum Levate. Oratio: Deus qui peccati veteris etc. Et benedicat aquam et salem cum vino et cinere mixtam, et circumeat tribus vicibus intrinsecus ecclesiam spargendo et cantando antiph. Asperges me Domine. Ps. Miserere mei Deus. lavando ac purificando loca contaminata et dicat hanc Præfationem. Deum indultorem criminem etc. Consecratio: Deus cujus bonitas etc. Sequitur antiph. Confirma hoc Deus. Ps. Exurgat Deus et dissip. Et antequam recludantur reliquiæ dicit pontifex: Oremus. Et diaconus: Flectamus genua. Levate. Sequitur oratio: Deus qui omni loco etc. Tunc reliquiæ reponantur. Require cætera in dedicat. ecclesiæ. Et cantent. Ant. Confirma hoc Deus cum versu Narrabo nomen. Et Gloria Patri. Sequitur Deus qui ecclesiam tuam etc.*

BENEDICTIO ECCLESIAE NOVÆ.

(Ex codice Vindobon. theol. 277.)

Deus qui super mysticam petram apostolicæ di-

Agnitatis ædificatæ principaliter ecclesiæ tuæ portas inferni numquam prævalituras esse promisisti, cunctos ab eadem remove placatus errores, ut quod adversus eam præsumptio falsitatis extollit, Spiritus veritatis evincat. Dirige quæsumus eam dispensatione cœlesti, ut quæ ante mundi principium in tua semper est præsentia præparata, usque ad plenitudinem gloriamque promissam te moderante permaneat, et in tuorum cordibus fidelium perpetuam tibi construe mansionem, ut plebs hæc quæ dejecto in terram vultu benedictionis tuæ postulat domum æternam a te percipiat præmium. Præsta quæsumus Domine, ut hæc basilica, cujus hodie nunciamus incenia, quæ tua dedicatione subsistit solemnis, tua semper fiat habitatione præclara. Per.

B BENEDICTIO SUPER MUNUS, QUOD QUIS ECCLESIAE OFFERT HONORI. [(203) Ex eodem.]

Deus cujus verbo et potentia facta sunt omnia cujus dono percepimus, quæ ad vitæ remedium possidemus, te supplices obnixis precibus exoramus, ut de sede majestatis tuæ huic oblationi fidelium sanctificator accedas, suscipe de manu famulorum tuorum munus oblatum, quod a tua clementia benedictum in usum hujus sanctuarii maneat consecratum. Sint hæc in conspectu tuo libenter accepta, sicut quondam Abel alumni tui, vel Melchisedech munera tibi placuerunt oblata, et quia ad honorem tui amoris ecclesiam tuam summis nituntur decorare obsequiis, tu eis Domine magna pro parvis recompensa, ut devotionem eorum accipiens, fide eos repleas, indulgentia foveas, misericordia protegas, adversa destruas, prospera concedas, habeant in hoc sæculo bonæ actionis documentum, caritatis studium, sancti amoris effectum, et in futuro cum sanctis angelis adipiscantur perpetuum regnum. Amen.

BENEDICTIO SALIS ET AQUÆ

SEQUITUR EXORCISMUS SALIS.

Exorcizo te creatura salis per Deum vivum, per Deum sanctum, per Dominum totius creaturæ, qui divina voce oris sui locutus est, ad discipulos suos dicens: Vos estis sal terræ, et qui per apostolum suum Paulum dignatus est dicere, Sit sermo vester sapientiæ sale conditus, ut efficiaris sal exorcizatum, ad evacuandum et expellendum ab hoc ecclesiæ signo inimicum, omnemque virtutem putredinis ejus et omnes qui ex te sumpserint, sint sanctificati animis, atque corporibus et ubicunque fueris asperum, præstes omnibus remissionem peccatorum, sanitatem mentis, protectionem salutis. In nomine Domini nostri Ihu Xpi qui venturus est.

naris festa hebdomalia in dedicatione Lugdunensis Ecclesiæ lib. ix., epist. 3. ad Faustum episc.

(203) *Mendose hic titulus in Sacramentario Gal-*

BENEDICTIO SALIS.

Virtutis tuæ fortitudinem deprecantes, Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus, qui inter omnia necessaria quæ per Ihu Xpm Dominum nostrum procreari jussisti, non minimam gratiam conferre dignatus es sali, ut ex illo possint universa condiri, quæ hominibus ad escam per eundem Filium tuum Dominum nostrum procreasti. Te supplices exoramus, ut hoc sal digneris aspicere, quatenus ex Majestatis tuæ virtute contra omnes spiritus immundos vigorem possit accipere. Expellat ab hoc Ecclesiæ signo, et ab omni loco ubi fuerit tua invocatione aspersum, quidquid potest esse pestiferum, et exhibeat plenum salutis effectum, deterreat omnia præ-

licano quod Mabillonius edidit t. I, *Mus. Ital. P. II, p. 389. ex cod. monast. Bobiensis, sic legitur: Benedictio omni, quod in Ecclesia offertur.*